

TER BESLISSING

Aan

de minister

12/1

TER INFORMATIE

De staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

**Directoraat-generaal
Rijksbegroting**

**Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek**

Datum

10 januari 2025

Notanummer

2025-0000007474

Bijlagen

1. Antwoorden op set Omtzigt/Idsinga 27/12
2. Antwoorden op set Omtzigt/van Vroonhoven 30/12

nota

Schriftelijke vragen NSC over verschillen tussen raming en realisatie

Aanleiding

Vanuit de fractie van NSC zijn twee sets schriftelijke vragen gesteld (Omtzigt en Idsinga, d.d. 27 december en Omtzigt en Van Vroonhoven, d.d. 30 december). Beide sets gaan over verschillen tussen raming en realisatie van overheidsfinanciën, in het bijzonder de inkomstenkant. De sets overlappen voor een belangrijk deel. In deze nota vindt u de beantwoording op deze vragen.

Daarnaast informeren we u in deze nota over het proces om de komende maanden tot het EMU-saldo van 2024 te komen en over de recente publicatie van het CBS omtrent het EMU-saldo over de eerste drie kwartalen (waar ook NSC op wijst).

Beslisapunten

- Wij adviseren u (minister) akkoord te gaan met de beantwoording van de twee sets vragen en de aanbiedingsbrief te ondertekenen, onder voorbehoud van eventuele opmerkingen van het CPB. We leggen u de definitieve versie nog voor.
- Graag uw (minister) akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.
- We adviseren u (minister) in de tweede helft van februari een tussenstand van de realisaties van de inkomsten en uitgaven van het Rijk naar de Kamer te sturen (zoals in het verleden ook gebruikelijk was). Dit is dan nog exclusief de medeoverheden. Deze tussenstand kan dan ook betrokken worden bij de expertgroep.

Toelichting

1. Beantwoording vragen

- De sets bevatten vragen over de verschillen tussen raming en realisatie.
- De beantwoording licht toe waar de ramingen op gebaseerd zijn en welke factoren deze verschillen tussen raming en realisatie veroorzaken.
- De beantwoording wijst ook op de informatie die de Tweede Kamer regulier ontvangt over de ramingen en de ramingssystematiek en wijst op een eerdere onafhankelijke evaluatie van de inkomstenraming.
- Voor een diepgravender analyse van de verschillen en een appreciatie van de systematiek wordt doorverwezen naar de Expertgroep ramingen.

- De sets liggen momenteel nog ter afstemming bij het CPB. De antwoorden zijn daarom onder voorbehoud van eventuele opmerkingen en aanvullingen van het CPB.

2. *Ter informatie: vervolproces saldo 2024*

- Om het EMU-saldo 2024 te bepalen dienen de uitgaven, inkomsten en statistische saldocorrecties van de overheid vast te staan. Deze informatie komt in de eerste maanden van 2025 beschikbaar.
- De departementale uitgaven zijn bekend na het sluiten van het Slotwetloket op 10 februari.
- De Belastingdienst levert op 17 februari de realisatie van de inkomsten. Dit is omdat in januari nog belastinginkomsten worden ontvangen die op EMU-basis worden toegerekend aan 2024.
- Het lijkt ons verstandig de Kamer in de tweede helft van februari te informeren over de eerste stand van de realisaties 2024. Deze gegevens kan de expertgroep ook meenemen in haar rapport.
- Op basis van deze cijfers kan nog geen volledig beeld worden gegeven van het EMU-saldo voor 2024. Dat kan pas bij publicatie van het EMU-saldo en de onderliggende inkomsten en uitgaven door het CBS.
- Van eind januari tot midden maart bespreekt het CBS samen met Financiën welke statistische correcties doorgevoerd moeten worden om het EMU-saldo 2024 te berekenen. Het CBS bepaalt in deze periode ook het definitieve EMU-saldo van de decentrale overheden. Dit is onderdeel van het totale EMU-saldo. De afgelopen jaren waren deze aanpassingen van significante omvang.
- In maart rondt de ADR de accountantscontrole op de departementale jaarverslagen af. Hierdoor kunnen de uitgaven na het Slotwetloket nog in beperkte mate wijzigen.
- Medio maart publiceert het CBS het EMU-saldo 2024. Dit is het saldo dat wordt gepubliceerd in het Financieel Jaarverslag Rijk. De definitieve publicatiedatum zal het CBS begin februari delen met Financiën.

3. *Ter informatie: CBS bericht saldo derde kwartaal 2024*

- Eind 2024 presenteerde het CBS over de eerste drie kwartalen van 2024 een overheidstekort van €2 miljard (ca -0,2% bbp) en een EMU-schuld van 42,2% van het bbp.
- Ten opzichte van de vorige publicatie van het CBS (eerste twee kwartalen) is het EMU saldo met €10 miljard verslechterd.
- In de Najaarsnota wordt voor heel 2024 uitgegaan van een overheidstekort van €17 miljard, ofwel 1,5% van het bbp en een EMU-schuld van 43,9% bbp. Dit betreft een kabinetsraming op basis van de inkomsten en uitgaven zoals opgenomen in de begrotingen over heel 2024.
- Het verschil tussen de CBS-realisaties en de ramingen voor 2024 is voor een deel methodologisch. Het CBS houdt bij wat er is binnengekomen en uitgegeven over de drie kwartalen, terwijl de raming uit de Najaarsnota een raming op jaarbasis betreft, waarin de overheidsuitgaven doorgaans aanzienlijk kunnen toenemen. De inkomstenraming van het ministerie houdt ook geen rekening met de decentrale overheden. Financiën beschikt ook niet over een raming op kwartaalbasis voor het saldo decentrale overheden. Hierdoor kan deze informatie moeilijk met elkaar worden vergeleken.

- Over heel 2024 is het EMU-saldo bijgesteld van -2,9% tot -1,5% bbb bij Najaarsnota. Dit is ruim 15 miljard euro. Dat komt vooral omdat we 11 miljard euro uit 2024 naar andere jaren hebben doorgeschoven omdat het – bijvoorbeeld door krapte op de arbeidsmarkt – niet gelukt is om het geld in 2024 te besteden. Het betere saldo in 2024 betekent dus grotendeels een slechter saldo in latere jaren.
- Sinds de Najaarsnota is gebleken dat het CBS de Box3-compensatie tot en met 2023 toerekent aan 2024, maar de compensatie voor 2024 toerekent aan 2025. In de Najaarsnota is het effect van 2024 ook aan 2024 toegerekend. Hierdoor verbetert het EMU-saldo in 2024 met 0,2% bbb ten opzichte van de Najaarsnota.

Communicatie

n.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

NSC heeft een initiatiefnota 'Realistisch ramen' gepubliceerd waarin wordt gewezen op de meevallende saldo-realisaties afgelopen jaren. De Nota vraagt de Kamer om het kabinet tot een aantal beslispunten op te roepen die zien op onderzoek, ramingsmethodiek, en rapportage. De schriftelijke vragen overlappen deels met de stellingen uit de initiatiefnota, maar er wordt geen integrale reactie gevraagd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.